



*Len láska k blížnemu môže dať odvahu môjmu srdcu (Rkp. C, 16ro)*

Boží služobník Ján Pavol II, 19. októbra 1997 na námestí sv. Petra v Ríme, počas sv. omše a slávnostného vyhlásenia svätej Terézie z Lisieux za Učiteľku Cirkvi povedal okrem iného takéto slová: "Terézia z Lisieux nielenže porozumela a opísala hlbokú pravdu o Láske, ktorá je centrom a srdcom Cirkvi, ale tou láskou žila veľmi intenzívne počas svojho krátkeho života. Práve tá jednota medzi doktrínou a konkrétnou skúsenosťou, pravdy a života, náuky a praktizovania, svieti hlavne v jej osobe a robí z nej vhodný vzor k nasledovaniu, zvlášť pre mladých ale aj pre tých, ktorí hľadajú pravdivý, skutočný zmysel života... Nový učiteľ Cirkvi v osobe sv. Terézie v dnešných časoch, tak veľmi poznačených povrchnou a pôžitkárskou kultúrou nás učí otvárať srdce tým, ktorí sú smädní po pravde a živote."

V tomto referáte by som sa chcel pozastaviť nad problémom prežívania lásky k blížnemu v živote Terézie. Načrtnem spiritualitu obdobia, v ktorom žila naša svätá, podčiarknem všeobecné povolanie človeka k láske, prvenstvo lásky v živote Terézie, prejdeme si v krátkosti jej rast a dozrievanie v láske v období detstva a jej pobytu v Karmeli v Lisieux a nakoniec si ukážeme ako lásku realizovala v praktickom živote na základe rukopisu C, v ktorom sa nachádza jej rozprava o láske k blížnemu.

### Spiritualita Teréziinej doby

Aby sme lepšie pochopili Teréziin "objav Boha ako lásky", je potrebné predstaviť obdobie, v ktorom Terézia žije a atmosféru, ktorou je obklopená.

Teréziina doba a chápanie spirituality boli odlišné od našej a ťažko jej môžeme porozumieť. Francúzska revolúcia, následné obdobie napoleonských bojov a neskoršie obnovenie monarchie, zanechalo v človeku vedomie hriechu a akýsi pocit viny. Celé XVII. a XVIII. storočie bolo poznačené vnímaním Boha ako Spravodlivosti. Termín Boh - Láska bol veľmi málo používaný. Na vnútorný duchovný život sa hľadelo s určitým nadhľadom, mystická teológia ustupovala vonkajším asketickým prejavom. Spiritualita doby sa zameriavala skôr na ochranu duší. V teológii sa rozvíja apológia, ktorá vyplýva z potrieb obrany toho, čo patrí k viere. V úcte k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu, v ktorej sa mal uctievať Boh - Láska, prevláda skôr tendencia napraviť spôsobenú vinu.

Takto chápaný duchovný život sa odrazil aj v rehoľnom živote a zanechalo to veľmi hlboké stopy aj v živote karmelitánskych kláštorov. Nečítali sa diela mystikov - napr. sv. Jána od Kríža. Každý kto tak robil bol podozrivý z iluminizmu. V kláštore v Lisieux prevládali dve proti sebe existujúce tendencie prežívania rehoľného života. Na jednej strane to bola priorka Mária Gonzaga so svojou prísnosťou a na druhej strane Matka Genovéva, ktorá bola zakladateľkou Karmelu v Lisieux. Smer Matky Gonzagy - spojený s prísnyim umŕtvovaním a smer Matky Genovévy - ktorá bola vychovávaná v škole sv. Františka Saleského v Caen, kde prevládal prvok lásky, ako aj neskoršia matka Agnesa a jej rodné sestry Martinové. Boh takto pripravoval Teréziu na to, aby definovala a prežívala lásku a dala svedectvo o Bohu, ktorý je Láska.

Ústrednou témou celého sympózia je uvažovanie nad láskou, ktorú Terézia objavila ako svoje povolanie. Je pre nás učiteľkou duchovného života, ktorý sa zakladá na hlavnom prikázaní, ktoré dostal vyvolený národ na vrchu Sinaj a na jeho praktizovaní v každodennom živote. Autenticnosť doktríny Terézie spočíva v jej praktizovaní v každodennom živote. Učí nás objaviť Lásku - pravú tvár Boha, lásku k blížnemu a ukazuje konkrétny spôsob ako riešiť situácie bežného života.

### Všeobecné povolanie človeka k láske

V Katechizme Katolíckej Cirkvi (neskôr KKC) sa píše: "Celé ľudstvo je povolané, aby urobilo

zjavným obraz Boha a premenilo sa na obraz jednorodeného Syna Otca. Toto povolanie je osobnej povahy, pretože každý človek je povolaný vojsť do Božej blaženosti."(KKC 1877) Boh, ktorý stvoril človeka na svoj obraz (porov. Gn 1) a ktorého obraz nosíme v sebe, ktorý je v nás prítomný skrze milosť nám prikázal milovať. "Ide o prikázanie lásky, kde Boh nie je len predmetom lásky ale kde sa láska vzťahuje aj na blížneho. Ved' milovať blížneho znamená milovať Boha." V pastorálnej konštitúcii Druhého vatikánskeho koncilu Gaudium et spes, je zdôraznený spoločenský ráz ľudského povolania: "Boh, ktorý sa otcovsky stará o všetkých, chce, aby všetci ľudia tvorili jedinú rodinu a správali sa jeden k druhému ako bratia. A všetci, stvorení na obraz Boží, sú povolaní mať jeden a ten istý cieľ, a tým je sám Boh. Preto láska k Bohu a blížnemu je prvým a najväčším prikázáním. Sväté písmo nás učí, že nemožno oddeliť lásku k Bohu od lásky k blížnemu. Lebo každé iné prikázanie je zhrnuté v slovách: Miluj blížneho ako seba samého... Naplnením zákona je láska. (Rim 19, 9 - 10)" (GS 24) Boh teda stvoril človeka z lásky a pre lásku.

"Teologálna - božská čnosť lásky je okrem iných dvoch, viery a nádeje základom, dušou a charakteristickou vlastnosťou konania kresťana. Božské čnosti stvárnajú a oživujú všetky morálne čnosti." (KKC 1813) "Morálne čnosti sa získavajú ľudským úsilím. Sú výsledkom a zároveň zárodokom morálnych činov: uspôsobujú človeka, aby mal účasť na Božej láske." (KKC 1804) "Láska je čnosť, ktorou milujeme Boha nadovšetko pre neho samého a svojho blížneho z lásky k Bohu ako seba samých." (KKC 1822) Ako veriaci sme teda všetci povolaní k dokonalosti lásky. Sú ale osoby, ktoré sa slobodne rozhodli prežívať túto dokonalosť lásky v zasvätenom spôsobe života. Ide o "hlbšie" zasvätenie, ktoré má svoje korene k krste. "Veriaci v Krista si v zasvätenom živote pod vplyvom Ducha Svätého zaumieňujú zblížša nasledovať Krista, darovať sa nadovšetko milovanému Bohu a v úsilí o dosiahnutie dokonalosti lásky v službe Božiemu kráľovstvu byť v Cirkvi znamením slávy budúceho sveta." (KKP 573) Všetci, ktorí sme pokrstení, máme svoju úlohu v Cirkvi, sme jej údmi. Takto sme pozvaní k aktívnej účasti na poslaní Kristovho tajomného tela, ktorým je Cirkev. Sv. Apoštol Pavol to opisuje v 1. Liste Korinťanom (1 Kor 12, 12 - 31) v náuke o Cirkvi ako Kristovom mystickom tele, ktoré je jedným zo základných pilierov pavlovskej teológie o údoch, kde každý z údov má svoju konkrétnu úlohu a miesto v Kristovom mystickom tele. "Všetci, ktorí sú skrze vieru údmi Kristovho mystického tela, sú jedno v Kristovi. On je v nich a všetci sú v ňom. Jeho život, ak sú jednotlivé údy v stave milosti, prúdi v nich. Jeho Duch ich oživuje a eucharistické spoločenstvo ich zjednocuje. Ak by sme nemilovali Hlavu, Krista, nemilovali by sme ani jeho údy."

Túto náuku o mystickom tele Krista Terézia pochopila, keď vo svojom Rkp. B uvažovala o svojom povolaní. "Keď som uvažovala o mystickom tele Cirkvi, nespoznala som sa ani v jednom z údov, o ktorých píše svätý Pavol, alebo skôr som chcela byť vo všetkých... Láska mi dala kľúč k môjmu povolaníu. Pochopila som, že Cirkev má telo zložené z rozličných údov, že jej nechýba ani najpotrebnejší, zo všetkých najvznešenejší úd, pochopila som, že Cirkev má Srdce a že toto Srdce horí Láskou... Pochopila som, že Láska obsahuje všetky povolania, že Láska je všetko, že zahrňa všetky časy a všetky miesta... slovom, že je večná!... Konečne som našla svoje povolanie, mojím povolaním je Láska!... Áno, našla som svoje miest v Cirkvi a toto

miesto si mi dal ty, môj Bože... V srdci Cirkvi, mojej matky, budem Láskou... takto budem všetkým... takto sa uskutoční môj sen!!!... (Rkp. B, 3v<sup>o</sup>, s. 230) Terézia spoznáva, čo má robiť. "Nie to, čo si sama vybrala, ale čo pre ňu vybral Boh. Keď sv. Ján hovorí o tom, že Boh je Láska, hovorí o samej podstate Boha, o jeho prirodzenosti. Terézia hovorí o láske, ktorá je láskou samého Boha. Nie je to poézia s témou o láske, ako ju ukázala vo svojej básni Žiť láskou. Terézia hovorí o teologálnej, Božej láske. Celý Starý Zákon nás pripravoval na to, aby sme objavili toto veľké tajomstvo, predstavujúc nám pritom Boha ako Stvoriteľa, Najvyššieho, Všemohúceho, Večného. Bolo však potrebné čakať na Nový Zákon, na príchod Turíc, aby nám sv. Ján biblickou rečou vyjadril podstatu Božieho života: "Boh je láska." Táto Božia láska sa v plnosti zjavuje v Ježišovi Kristovi. Keďže človek bol stvorený na Boží obraz (porov. Gn 1, 27), znamená to, že Boh vložil v človeka niečo zo seba samého. Nielen ako Stvoriteľ, ale predovšetkým ako Otec. Udelil nám niečo zo svojej prirodzenosti, zo svojej lásky, ktorou je On sám. Je to milosť, Boží život v nás, ktorý získavame sviatosťou krstu a prostredníctvom ktorého sa stávame Božími deťmi, účastnými na Božej prirodzenosti (porov. 2 Pt 1,4) a jeho život prúdi v nás."

### Prvenstvo lásky u svätej Terézie z Lisieux

V predchádzajúcich referátoch sa spomínalo o láske, ktorá je "dušou" malej cesty duchovného detstva. Bez lásky sa nedá zachovať vernosť, s láskou je spojená obeta, pomocou ktorej sa dajú uskutočniť všetky diela. V Karmeli láska zohráva prvoradú úlohu. Samotní reformátori nášho rádu a duchovní rodičia, ako nazývame, sv. Jána od Kríža a svätú Teréziu od Ježiša, podčiarkovali prvenstvo lásky v duchovnom živote. Na príklade a dielach týchto svätých zakladateľov vyrastala aj Terézia z Lisieux, ktorá čítala diela sv. Jána od Kríža. Dočítala sa tam, že "za lásku sa platí láskou" a tieto slová si zobrala k srdcu. Láska v živote Terézie zohrávala prvoradú úlohu. Láska bola motorom a cieľom všetkých jej činností. Veľmi jej záležalo na tom, aby všetko konala z lásky k Bohu, aby urobila "radosť Pánu Bohu, Ježišovi." Tieto slová sa nachádzajú v jej dielach až 16 - krát. V liste svojej setre Celine píše: "Och, Celina, aké ľahké je páčiť sa Ježišovi, nadchnúť jeho srdce, stačí len milovať ho bez ohľadu na seba samého." (TL 142, s. 190) "Láske dala všetko, celú svoju energiu; koľko bola schopná, všetky sily svojho srdca." V tejto časti opíšeme Teréziine dozrievanie a rast v láske, prechádzajúc obdobím detstva, mladosti a samotného pobytu v Karmeli v Lisieux.

### Detstvo

V rukopise C, ktorý je voľným pokračovaním Rkp. A, kde opisuje svoje detstvo a mladosť, Terézia v istom momente píše: "Tvoja láska ma sprevádzala už od môjho detstva, rástla som mnou, a teraz je ako priepasť, ktorej hĺbku nemôžem zmerať. Láska priťahuje lásku a tak sa, Ježišu, moja láska vrhá k tebe, chcela by zaplniť priepasť, ktorá ju priťahuje, ale beda, nie je ani kvapkou rosy, čo sa rozplynie v oceáne!... Aby som ťa milovala, ako ty miluješ mňa, musím si

požičať tvoju vlastnú lásku, jedine vtedy nájdem odpočinok. Ó, môj Ježišu, možno je to klam, ale zdá sa mi, že nemôžeš zahrnúť dušu väčšou láskou, než si zahrnul moju; a preto sa odvažujem prosiť Ťa, aby si miloval tých, ktorých si mi dal, ako si miloval mňa." (Rkp. C, 35r°, s. 287.) Čím bližšie bola k dňu "D" (30. 10. 1897 - deň jej smrti), tým viac sa jej láska stupňovala. Musela však prejsť cestou očisťovania a skúšok, aby dozrela do takého stupňa lásky, keď už nie ona milovala, ale Ježiš v nej miloval blížnych.

Povedali by sme, že Terézia bola pripravovaná na pochopenie lásky, z ktorej Ježiš robí "nové prikázanie. (porov. KKC 1823) Tým, že dal učeníkom toto nové prikázanie sa láska stala pre Teréziu "vzorom blahoslavenstiev a normou nového života a zhrnula v nej naozajstnú obeť seba samej pri jeho nasledovaní. (porov. KKC 459) Detstvo Terézie je rozhodujúcim obdobím, kde zakusuje lásku. Žije v hlboko veriacej rodine, kde jej rodičia Ľudovít a Zélia Martinovi sú v súčasnosti kandidátmi na oltár. Žije v prostredí, ktoré jej ukazuje a zároveň ju učí, že láska sa dáva zadarmo a v hojnej miere a kde za lásku sa platí láskou. Píše: "Pánu Bohu sa zapáčilo obklopovať ma po celý život láskou... Ale ak Boh rozdal vôkol mňa veľa lásky, lásku vložil aj do môjho srdiečka, ktoré stvoril milujúce a citlivé." (Rkp. A, 4v°) "Terézia cíti, že prostredie ju miluje a aj ona túži milovať." "Duch Svätý veľmi skoro pôsobil na Teréziu a učil ju praktizovať lásku k blížnemu. Už ako 5 - ročné dieťa, ako napíše vo svojom Rkp. A: "Veľmi som milovala Pána Boha a veľmi často som mu odovzdávala svoje srdce formulkou, ktorú ma naučila mamička." (Rkp. A, 15v°) Alebo na inom mieste píše: "robila som to iba kvôli Pánu Bohu, takže som ani nemohla očakávať vďaku od ľudí." (tamže 44v°). Terézia rástla predovšetkým v láske k Pánu Bohu (porov. tamže 52v°) Ako dieťa často spolucítila s tými najbiednejšími a páčilo sa jej, keď im mohla pomôcť. Neboli to len chudobní po stránke materiálnej, ale aj hriešnici" Detstvo ju pripravovalo na úplné odovzdanie sa Bohu, aby mohla milovať jeho samého v svojich sestrách a prežívať povolanie karmelitánky z Lisieux.

### Karmel

Terézia vstúpila na Karmel v Lisieux 9. apríla 1888 ako pätnásťročné dievča. Život bosej karmelitánky sa spája s umŕtvením, prísnu askézou, modlitbou, mlčaním, klauzúrou, čítaním a slávením Liturgie. Život karmelitánky je formou kresťanského života. Karmelitánky, sú normálne kresťanské ženy, ktoré prežívajú problémové situácie ako iní. Problémom sa v klauzúre nedá vyhnúť, ba priam naopak. Klauzúrny život, ktorý je obmedzený na minimálny kontakt s vonkajším svetom, a k tomu malé a stále spoločenstvo, problém lásky k blížnemu ešte viac zostruje. "Láska je dokonalosťou kresťanského života" (KKC 1973) a o túto lásku sa karmelitánka snaží.

V Regule a Konštitúciách bosých mníšok sa píše: "Sestry sú pozvané a zhromažďované do

malého Kristovho kolégia, kde si navzájom pomáhajú v úsilí o svätosť, pričom za najvyššiu normu života prijímú lásku, ktorú Pán odporúčal svojim učeníkom. Táto láska, ktorá sa prejavuje v skutkoch dáva autentickosť životu, zabezpečuje Pánovu prítomnosť uprostred spoločenstva a udržiava pokoj a svornosť." Terézia od Ježiša, reformátorka Karmelu určuje lásku, spolu s pokorou a zrieknutím sa seba ako podmienku pre vnútornú modlitbu. Život karmelitánky, ktorý sa charakterizuje ako kontemplatívny, sa bez lásky nezaobíde. Pozorný čitateľ "Príbehu mojej duše" zbadá, ako jej láska rástla a dozrievala.

Skôr, ako sa úplne odovzdala ako obeta v úkone Obetovania sa Milosrdnej Láske na sviatok Najsvätejšej Trojice v roku 1895, musela prejsť temnou nocou, ktorú opísal sv. Ján od Kríža vo svojom diele temná noc. "Charakterizuje sa ako svetlo na konci tunela. Keď sa zdá, že všetko je nádherné a plné svetla, vtedy sa všetko rúti do temnoty a zdanlivého nedostatku milosti. Terézia počas svojich posledných dní prežívala tento nevysvetliteľný zostup do temnoty." Sama píše: "...Boh dopustil, aby moju dušu zachvátila najhustejšia temnota... Človek musí prejsť týmto tmavým tunelom, aby pochopil jeho temnotu." (Rkp. C, 5v°, s. 247)

### Objav lásky k blížnemu - mystika lásky

"Terézia až na konci svojho života, v období noci viery objavila "podstatu lásky k blížnemu." Paradoxom je to, že keď má pocit, že už nemá vieru, tým viacej chce konať dobré skutky a cez ne ukazovať Bohu svoju vieru. Chce prežívať osudy hriešnikov, sadať si spolu s nimi za jeden stôl, stotožniť sa s tými najchudobnejšími. Terézia je pripravená dať to, čo má najlepšie, svoju vieru." Praktizovaniu lásky k blížnemu sa venuje v tzv. rozprave o láske k blížnemu, ako to sama nazvala. (porov. Rkp. C, 17r° s. 262.) Rozprava o láske k blížnemu zaberá asi dve tretiny rukopisu C, kde podáva konkrétne príklady zo spoločného života. Vo svojej rozprave nám zanechala návod ako prežívať lásku. Aj keď je v definícii druhov lásky neúplná a nepresná, priznáva, že pravdepodobne popletie jednu lásku (vonkajšiu) s druhou (duchovnou) , (porov. Rkp. C, 18r°, s. 263). Jej veľkým objavom bola duchovná láska. Stalo sa to na konci jej krátkeho života. To ale neznamená, že lásku k blížnemu nepraktizovala skôr. Počas jej posledného obdobia, asi od roku 1895, Terézia spoznáva, že nestačí Boha milovať iba pre neho samého, ale milovať ho tiež aj v druhých. Terézia tak milovala stále, ale porozumela "novému prikázaniu lásky." Píše: "Milovaná matka, tohto roku mi dal Pán Boh milosť poznať, čo je to láska k blížnemu... Usilovala som sa predovšetkým milovať Boha, pričom som pochopila, že moja láska sa nemá prejavovať iba slovami... Ako Ježiš miloval svojich učeníkov a prečo ich miloval? Nemohli ho zaiste priťahovať ich prirodzené vlastnosti, medzi nimi a Ním bola nekonečná vzdialenosť... Keď som rozjímal o týchto Ježišových slovách, uvedomila som si, aká je nedokonalá moja láska k mojim sestrám a videla som, že ich nemilujem tak, ako ich miluje Pán Boh (...) Avšak pochopila som najmä to, že láska nesmie ostať uzavretá v hĺbke srdca. Ježiš povedal: "Ani sviecu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome." Nazdávam sa, že táto svieca predstavuje lásku, ktorá má osvecovať,

potešovať nielen tých, čo sú mi najdrahší, ale všetkých, čo sú v dome, bez výnimky... A keď dal Ježiš svojim apoštolom nové prikázanie, svoje prikázanie, ako to ďalej vraví, už nehovorí o tom, že máme milovať blížneho ako seba samého, ale tak, ako ho miloval on, Ježiš, ako ho bude milovať až do konca vekov." (Rkp. C, 12r°, s. 255 - 256.) "Terézia objavuje tajomnú hĺbku v láske k blížnemu. Nie je to nik iný, ako Ježiš ukrytý v jej srdci. Všetko, čokoľvek dobré doteraz robila pre sestry, robila to preto, aby potešila v prvom rade Ježiša. Jej mottom bolo prikázanie: "Miluj blížneho, ako seba samého." Ide ďalej v svojej túžbe a hľadaní. Akým spôsobom môže milovať biedny človek takou láskou ako sám Ježiš? Terézia reaguje ako vtedy, keď hovorila o túžbe stať sa svätou. Aj teraz vyberá jednoduchú cestu. Terézia vie, že to sama nedokáže, dôveruje Bohu, že On to urobí v nej a cez ňu. Píše: "Pane, poznáš moju slabosť, moju nedokonalosť lepšie ako ja. Veľmi dobre vieš, že by som všetky svoje sestry nikdy nemohla milovať tak, ako ich miluješ ty, keby si ich sám, Ježišu môj, nemiloval ešte aj vo mne. Pretože si mi chcel dopriať túto milosť, dal si nové prikázanie... Tvoja vôľa je milovať vo mne všetkých, ktorých mi prikazuješ milovať." (Rkp. C, 12v° s. 256) "Ježiš u Terézie už nie je predmetom lásky, ktorého nadovšetko miluje a s ktorým je zjednotená ale PODMETOM lásky v nej. Terézia a Ježiš nie sú dvaja, ale jedno. Tak ako láska medzi mužom a ženou, medzi dvoma milujúcimi sa osobami, keď sa ich zrak upiera na tretiu osobu, ktorá je ovocím ich vzájomnej lásky. Ježiš miluje v nej. Keď Terézia rozmýšľala nad Ježišovou láskou, porozumela, že On nás nemiluje preto, že sme dobrí, ale že On je dobrý. Miluje láskou samého Ježiša a On miluje človeka s jeho chybami a nedostatkami." "Spôsob akým milovala Terézia nie je možné dosiahnuť ľudskými silami. Potrebná je k tomu Božia milosť. Sama píše v Rkp. C, že bez Božej milosti sa nedá vovádzať do praxe nadprirodzená láska a nedá sa bez nej pochopiť všetko, čo vyžaduje.

### Praktizovanie lásky k blížnemu

Čím by bola Terézia, keby nám neukázala ako praktizovať lásku k blížnemu? V liste Matke Gonzáge píše, že ju "pozoruje v praxi" (Rkp. C., 17ro, s. 262), a že láska sa nemá prejavovať iba slovami.

1. V Rukopise C Terézia hovorí, že "dokonalá láska spočíva v tom, že znášame chyby iných, vôbec sa nečudujeme ich slabostiam a poučame sa aj z najmenších čnostných skutkov, ktoré ich vidíme konať." (Rkp. C, 12r°) Aj keď nemohla nevidieť prirodzené chyby a nedostatky svojich sestier, snažila sa vidieť ich čnosti.

2. O blížnom chcela zmýšľať vždy len s láskou a ostatné nechávala na Ježiša. Terézia vďaka vlastnej skúsenosti došla k záveru, že v našich súdoch robíme často veľa chýb a omylov. To, o čom si myslíme, že je chybou je často čnosťou. "V sestre, ktorá mi je menej nesympatická, chytro sa usilujem objaviť jej čnosti, jej dobré túžby. Hovorím si, že ak som ju videla raz

upadnúť, možno dobyla mnoho víťazstiev, ktoré z pokory skrýva." (Rkp. C, 12r° - 13r°)

**3. Nepodľahnúť prirodzenej nesympatii.** "V Karmeli sa nestretávame s nepriateľmi, ale koniec-koncov sú tu sympatie, cítite sa priťahovaná k jednej sestre, kým druhá vás takmer donúti zďaleka sa jej vyhnúť, aby ste sa s ňou nestretli, a tak sa nevedomky stáva predmetom prenasledovania." (Rkp. C, 15v°, s. 260) V spoločenstve bola istá sestra, ktorá mala talent sa jej vo všetkom nepáčiť. Jej spôsoby, reč, povaha; to všetko na ňu pôsobilo nepríjemne. Preto, aby nepodľahla prirodzenej nesympatii, akú k nej pociťovala, povedala si, že "láska nesmie spočívať v citoch, ale v činoch." (Rkp. C, 13v°, s. 258) Začala sa ku nej správať tak, akoby ju mala zo všetkých najradšej

- vždy, keď ju stretla sa za ňu modlila, obetovala Bohu jej čnosti a zásluhy,
- usilovala sa preukazovať jej všetky možné služby. Keď bola v pokušení odpovedať jej neprívetivo, jednoducho sa na ňu čo najlaskavejšie usmiala a usilovala sa zmeniť smer rozhovoru,
- keď už boli boje prudké a mohla podľahnúť, často zutekala ako zbeh.

Keď ju raz spomínaná sestra stretla opýtala sa jej: "Sestra Terézia od Ježiška, nepovedali by ste mi láskavo, čo vás ku mne tak priťahuje? Kedykoľvek ma stretnete, vždy sa na mňa usmievate." Ach, to ma priťahoval Ježiš skrytý v jej duši... Prirodzene som nedodala, že je to z duchovného hľadiska." (porov. Rkp. C. 14r° - 14v°)

**4. Dávať a dať si vziať.** Z prirodzenosti sme radi, keď môžeme niekoho obdarovať. Terézia hovorí, že to "nie je láska k blížnemu, lebo to isté robia aj hriešnici." Vo svojom chápaní Ježišovho príkazu: "Každému, kto ťa prosí daj a ak ti niečo niekto vezme, nežiadaj to naspäť", išla ešte ďalej. Terézia pochopila, že "dávať všetkým, čo prosia je menej príjemné, ako sám ponúkať z podnetu vlastného srdca. Nanajvýš, ak niekto milo poprosí, nestojí nás to veľa námahy dať mu, ale ak nanešťastie nepoužije pri tom dosť vybrané slová, duša sa ihneď búri, ak nie je pevná v láske. Nachádza tisíc príčin, aby toho, kto prosí, odmietla, a až keď ho presvedčí o jeho netaktnosti, z milosti mu dá, čoho sa domáha... Ak je ťažké dávať každému, kto prosí, oveľa ťažšie je dať si vziať to, čo nám patrí a nežiadať to naspäť." (Rkp. C, 15vo - 16ro, s. 260 - 261) Terézia túto úvahu zakončí slovami: "Nestačí dávať každému, kto ma prosí. Musím predchádzať túžby, musím dávať najavo, že som veľmi vďačná a potešená, ak môžem preukázať službu." (Rkp. C, 17ro, s. 262) Pravdivá láska ochotne slúži blížnemu. Terézia dodáva, že sa treba stať všetkým pre všetkých.



**5. Vrcholom lásky k blížnemu, väčším ako dávanie je obetovať sa.** Terézia píše Celine: "Musíme teda vydať svoju dušu, odovzdať ju nášmu veľkému Bohu... Pán Boh chce, aby som na seba zabudla, ak sa mu chcem páčiť." (TL 165, s. 227) Nikdy neunikala príležitostiam, ktoré ju stáli veľkú obeť. V kontakte so sestrami sa nechávala doslovne "zjesť". V praktizovaní lásky k blížnemu upozorňovala na to, že ak niekomu niečo požičiavame - čas, náradie, službu, - pravá láska bude spočívať v tom, aby sme požičiavali a nič za to nečakali. Znie to príkro, ale je to tak. Je ľahšie dávať, lebo darovaná vec nám už nepatrí, ale dať niekomu niečo nezištne s tým, že nám to nevráti, zriecť sa toho čo nám patrí, nás cvičí v trpezlivosti, pokore, odvahe, zrieknutí sa svojich práv. Nie je nad väčší pokoj a radosť, ktoré zaplavia dušu pravdivo chudobnú v duchu.

Terézia objavila svoje povolanie. Lásku. Naše povolanie nie je iné. Lebo sme boli tiež pokrstení a boli sme obdarovaní nadprirodzenými nástrojmi, ktoré nám pomáhajú rásť v láske. Znamená to, že aj naším povolaním má byť láska." Mohli by sme napísať a povedať ešte veľa o láske k blížnemu. Neurobíme to. Nie preto, že nemáme čas. Ale preto, lebo láska sa nedá zamknúť do časového priestoru; je večná. "Láska nespočíva v nedosiahnuteľných ideáloch, ale v malom tu a teraz, keď sa prestaneme koncentrovať na seba a dávame sa iným," pretože "na tejto ceste je namáhavý iba prvý krok." (Rkp. C, 18ro, s. 264.)

P. Rudolf Barta, OCD

Zdroj: [www.ocds.sk](http://www.ocds.sk)